

Urinprøver fortæller om koens fodring og velvære

Et halvt hundrede fynske besætninger deltager i et projekt, som i første omgang skal analysere toksinindholdet i majsensilagen og virkninger heraf.

For os mennesker er det det naturlige i verden at skulle aflevere en urinprøve til lægen, når særlige forhold i sundhedstilstanden skal analyseres.

I kvægstaldene har det hidtil primært været blodprøver, som er anvendt, hvis sygdomme eller sundhedsproblemer skulle opklares hos køerne. Primært nok fordi landmændene har fundet det for besværligt eller umuligt at tage urinprøve på en ko.

- Derfor var det da heller ikke uden skepsis og kommentarer, da deltagerne ved Centrovic-fodermødet forleden blev bedt om hver at tage et urinprøvesæt med otte plastikglas med hjem, fortæller kvægbrugskonsulent Per Einshøj, og understreger samtidig, at netop urinprøvningen er mere etisk end at stikke i dyrene, og samtidig fortæller den mere om, hvordan koen fungerer og har det sundhedsmæssigt.

Fyn særligt belastet
Omkring 50 prøvesæt blev udleveret efter mødet, og der-

For at få klarlagt niveauet og konsekvenserne for fusariumtoksiner i majsensilagen deltager et halvt hundrede fynske besætninger i et projekt, igangsat af Videncenter for Landbrug, Kvæg. Her indsamles urinprøver på Christiansborg i Herrested af projektleder Niels Bastian Kristensen (tv) og kvægbrugskonsulent Per Einshøj. (Foto: Erik Hansen)

med er næsten halvdelen af de godt 100 besætninger, som deltager i projektet, fra Fyn. Resten kommer fra jyske besætninger.

Formålet med projektet er at få kortlagt indholdet i fusariumtoksiner, specielt det såkaldte DON-toksin, i majsensilagen. Og derfor er det ekstra interessant at have så mange fynske besætninger repræsenteret, idet det i sommer i en indledende undersøgelse af påvirkningen af ydelsen

med anvendelse af MTX+ toksinbinder i ensilagen viste sig, at koncentrationen af DON-toksiner var særligt fremherskende på Fyn.

- Fyn lå på et klart højere niveau i undersøgelsen, der indledningsvist omfattede screening af i alt 14 fynske besætninger. Vi er her på øen kendt for at bruge meget majs i foderrationerne, da klimaet er godt for majs, og græs er samtidig vanskeligere at dyrke, da vi ikke må

vande markerne, påpeger Per Einshøj.

Køerne spørges
Landmændene, som nu deltager i undersøgelsen af fusariumtoksiner, bliver spurgt om dyrkningsmæssige forhold som forfrugt, sorter, svampeangreb og foderets sammensætning.

- Og ved urinprøvningen »spørger« vi så køerne, hvordan de har det med foderet og dets indhold. Urinprøverne

glasset og sikre den rette registrering af koens nummer på glasset og udtagningskemaet.

Ud over de seks køer er der også med i sættet prøveglas til brug ved to særligt udvalgte køer, som måske er belastet som nykælver, stort huldtab, infektioner, særlig ædeadfærd eller andre specielle forhold.

Det videre analysearbejde og udarbejdelse af rapport foregår nu hos Videncenter for Landbrug, Kvæg.

Af Erik Hansen

Så nemt er det

Det tog kun et kvarter at indsamle urinprøver hos otte køer i den store stald på Christiansborg i Måre.

Selv var Carsten Hedegaard en af de skeptiske kvægbrugere, som tog hjem fra fodermødet forleden i Vissenbjerg med et urinprøvesæt, for at deltage i et projekt med det formål at få klarlagt, hvorfor koncentrationen af fusariumtoksiner i den fynske majsensilage er højere end andre steder i landet. Og hvad det har

af følger for koens sundhed og ydelse.

Det tog imidlertid kun et kvarter, så var det lykkedes for ham og fodermester Tommy Hansen at indsamle de krævede seks urinprøver fra køer med ca. 100 dage fra kælvning, blandt de godt 400 sortbrogede køer i stalden på Christiansborg i Måre ved Herrested.

Forinden havde projektleder Niels Bastian Kristensen fra Videncenter for Landbrug, Kvæg, vist dem metoden.

- Find helst en ko, som ligger ned. Når den rejser sig, skal den oftest af med vandet, og ved at massere den lige under vulva, afsætter den hurtigt urinen. Når I er to til det, kan den anden være klar med

Carsten Hedegaard (th) og hans fodermester Tommy Hansen i gang med udtagningen af de otte urinprøver blandt de 410 køer i staldene på Christiansborg i Herrested. (Foto: Erik Hansen)

kan teste ernæringsforholdet, syre/base indholdet og stress. I forhold til blodprøver opsamles de forskellige faktorer over længere tid i urinen, og derved opnås et bedre billede og i sidste ende et mere præcist resultat, siger kvægbrugskonsulent Niels Bastian Kristensen fra Syddansk Kvæg.

Han leder det igangværende projekt, der er støttet af Mælkeafgiftsfonden 2012 og gennemføres af Videncenter for Landbrug, Kvæg. Derfor er han i den sammenhæng tilknyttet videncentret.

- Umiddelbart viste tilsætning af toksinbinderen en effekt på ydelsen men ikke i sammenhæng med DON-toksin i foderet, fortæller Niels Bastian Kristensen. Derfor venter vi nu spændt på at få indsamlet resultaterne og den færdige rapport.

Nye perspektiver
Kvægkonsulenten ser i det hele taget nye perspektiver i at tage urinprøver i besætningerne. Her vil der eksempelvis kunne

påvises unødige udskillelse af selen, kali eller magnesium, eller opdaget andre forhold, som påvirker køerne og dermed i sidste ende også effektiviteten og økonomien i bedriften.

- I forvejen har vi alle øvrige data inden for afstamning og ydelse, så ved et par årlige urinprøvninger kunne sundheden i besætningen også tjekkes og bidrage til det omfattende datamateriale med nye biologiske styringsparametre, påpeger Niels Bastian Kristensen.

Men i første omgang er jatten gået ind på de særdeles robuste fusariumtoksiner, og ikke mindst det mysterium, at koncentrationen øjensynlig er markant højere i de fynske majsmarker. Og det til trods for, at sorter og dyrkningsmetoderne ikke adskiller sig fra de øvrige landsdele.

Af Erik Hansen

Totalløsninger indenfor

- ✓ Transportanlæg til korn mm.
- ✓ Indendørs og udendørs siloanlæg
- ✓ Kornrørings- og lagersystemer
- ✓ Møle-blandeanlæg og fodringssystemer
- ✓ Flex-snegle

SALG - SERVICE - RESERVEDELE - REPARATION

FYNS FRØ- OG KORNTTEKNIK ApS

Møllevangen 2-4 - 5300 Kerteminde - Telf. 65 32 21 72
Kontakt: Ingeniør Ole Markvardsen, 20 45 21 72

KLIP MIG UD

Der er fradrag eller tilskud til nedenstående, selv frugttræer hvis de er tiltænkt til erhvervs formål, i henhold til lignings loven §8

PLANTER

Navn	cm.	v/25	v/100	v/1000 stk.	Navn	cm.	v/25	v/100	v/1000 stk.
Læhegn	200 m.	15 rækker med 800 planter	3.800 kr.	14.400 kr.	Omorika	20/40	5,71 kr.	5,13 kr.	3,99 kr.
	400 m.	15 rækker med 1600 planter	6.800 kr.	14.100 kr.	Blågran	20/40	5,10 kr.	4,59 kr.	3,75 kr.
Energiskov	3000 m ²	med 2000 planter	9.700 kr.	17.700 kr.	Nobelis	15/30	6,76 kr.	6,08 kr.	4,73 kr.
Vildt plantning	3000 m ²	med 2000 planter	8.700 kr.	16.000 kr.	Rodrgran	30/50	4,51 kr.	4,06 kr.	3,15 kr.
Juletræer Nordmann	4000 m ²	med 3200 planter	15.600 kr.	25.000 kr.					
Skovrejsning	2 ha.	med 9000 planter	31.500 kr.	63.000 kr.					

Navn	cm.	v/25	v/100	Navn	cm.	v/25	v/100
Ahorn	40/60	4,70 kr.	4,23 kr.	Syren	30/50	6,53 kr.	5,88 kr.
Ask	40/60	5,84 kr.	5,08 kr.	Sitka	20/40	5,43 kr.	4,89 kr.
Avnbøg	40/60	5,10 kr.	4,59 kr.	Hvid gran	20/40	4,71 kr.	4,23 kr.
Birk	40/60	4,23 kr.	3,81 kr.	Skov fyr	20/40	5,48 kr.	4,94 kr.
Bøg	30/50	5,73 kr.	5,16 kr.	Østrisk fyr	15/30	4,95 kr.	4,46 kr.
Eg	30/50	5,54 kr.	4,99 kr.	Multiflora rose	30/50	5,62 kr.	5,06 kr.
Tjørn	40/60	4,10 kr.	4,59 kr.	Syren blå	30/50	6,53 kr.	5,88 kr.
Hæg	40/60	5,60 kr.	5,04 kr.	Syren blå	30/50	6,53 kr.	5,88 kr.
Kornel rød	30/50	5,39 kr.	4,85 kr.	Liguser	80/100	7,76 kr.	6,99 kr.
Naur	30/50	5,10 kr.	4,59 kr.	Spiraea	30/50	7,72 kr.	6,95 kr.
Røn, Alm.	30/50	4,95 kr.	4,46 kr.	Sandtorn	30/50	6,19 kr.	5,57 kr.
Poppel	40/60	6,25 kr.	5,66 kr.	Snebær rød	30/50	7,77 kr.	7,00 kr.
Rødel	40/60	3,70 kr.	3,33 kr.	Lærk	15/30	4,81 kr.	4,33 kr.
Skovæble	30/50	5,57 kr.	5,01 kr.	Vild pære	30/50	4,89 kr.	4,23 kr.
Sargents æble	30/50	6,39 kr.	5,76 kr.	Jasmin	15/30	6,91 kr.	6,22 kr.
Slåen	30/50	5,78 kr.	5,20 kr.				

Alle træer Fuglekirsebær - Ahorn - Eg - Røn - Lind - Rødeg 175/200 cm
v/min. 10 stk. 208,- kr.
Entrepreneren tilbyder en færdig alle plantet med Fuglekirsebær - Ahorn - Eg - Røn - Lind inkl. jordløsning, opsæt med stok og en opblinder
v/min. 10 stk. 433,- kr.

HUSK!!!
Der er fradrag for juletræer, energiskov samt frugtplanter i personlig indkomst.
Rabat ud fra 25 stk. priser - 10% v/1000 stk., 20% v/500 stk. og 30% v/1.000 stk. af samme sort.
Klik ind på www.planteskoler.dk

FRUGTTRÆER (2-3 års.) 50-200 cm.
Blandt 10 stk. efter ønske **998,-**

ROSER til haven (bdt.m/5 stk.)
Buket - storblomsrede og bunddækroser **4x5 stk. kr. 625,-**

www.planteskoler.dk

Holstebro, Hovedkontor - Tlf.: 97 43 00 88. Fax 97 43 00 99 E-mail: nps@email.dk

Brønderslev 98 80 16 77	Hobro 96 57 00 61	Stenløse 48 19 50 01
Skanderborg 87 93 00 31	Givø 75 73 94 49	Slagelse 58 53 00 38
Fredericia 75 56 39 03	Ribe 75 43 70 65	St. Hedinge 56 50 86 80
Totthund 73 83 50 51	Ringe 62 66 12 03	Maribo 54 60 00 31

E-mail: nps@email.dk - hjemmeside: www.planteskoler.dk
Planteplan samt projektskrivelse, med tilbud er GRATIS ved plantekøb.
Ovenstående priser er ekskl. moms og forsendelse

KLIP MIG UD